

L'escriptor de Sueca.

Joan Fuster havia fet del seu treball intel·lectual una manera de viure compromesa amb allò que el seu humanisme li dictava. Ja ho deia en un llibre publicat fa trenta anys: *Diccionari per a ociosos* quan en escriure sobre la paraula intel·lectual se sentia identificat, crec, amb Erasme de Rotterdam, pel que fa al seu intent de llibertat respecte als partits disputadors. Diu literalment l'assagista que

...Només si té garantida la seua llibertat -interior i exterior- l'home de lletres es creu en possibilitat de seguir sent home de lletres. Aquesta llibertat, de més a més, avala el seu rendiment professional.

Cal tenir ben present que l'any 1962 quan escrigué aquestes paraules a l'estat espanyol es patia una pregona dictadura militar. I que aquesta llibertat necessària per a l'home de lletres és extensible a qualsevol persona.

Per cert, el llibre esmentat ha estat recentment publicat a Anglaterra en traducció anglesa i el seu traductor que va venir a Bellreguard a fer una conferència opinà que si Joan Fuster hagués escrit en anglès o francès ara seria estudiat en totes les universitats europees, i que calia que les autoritats valencianes i catalanes donaren el màxim de propaganda a l'obra fusteriana. Això ja ho deia precisament Joan Fuster d'altres escriptors valencians i catalans, per la qual cosa sembla que la història, si més no cultural, pateix dels mateixos tics de sempre.

El dia 16 d'abril de 1978 el senyor Amadeu Fabregat (actualment director de la TVV i famós per les seues campanyes obscurantistes sobre l'ús del nostre idioma al mitjà que dirigeix) va publicar a la revista "Valencia Semanal" una entrevista amb l'escriptor suecà que al final de la qual li confessa que

... A Sueca tinc parents, amics i coneguts, i "què me'n podeu dar en una altra vida?". I a casa vénen visites, i xarrem, fem un cigarret, bevem unes copes, de tant en tant mengem un plat d'arròs... No puc queixar-me'n, ara com ara, d'haver triat viure a Sueca, que és el meu poble. Faig algun viatge de tard en tard, a Europa... Què més et diré? Sóc un treballador com qualsevol altre, i ni tan sols "assalariat" ... Publique els meus escrits, habitualment, fora del País Valencià, aï! Perquè, encara avui, al País Valencià, sóc un "personatge conflictiu". Ho era amb el Franquisme, era natural. Ho sóc, sembla, amb la Democràcia. Una "democràcia" on jo o qualsevol altra persona continuem sent postergats per raons ideològiques, d'opció nacionalitària, pose per cas, ja se'n pot anar a fer la mà, com diem els de poble. A mi tant se me'n dóna. He de seguir treballant en la meua feina, ploga o faça sol, manen els uns o els altres...

Amadeu Fabregat diu que li va dir a Joan Fuster, amb la millor intenció del món, que li agradaria escriure-li l'epitafi. Jo, em sap mal dir-ho, però crec que J.F. no ho hagués volgut.